INITIATIEFVOORSTEL (artikel 29 RvO)
(Initiatiefvoorstellen worden via de griffie digitaal ingediend bij de voorzitter. Het voorstel wordt z.s.m. naar het college doorgestuurd. Het college krijgt 30 dagen de gelegenheid wensen en bedenkingen mee te geven. De initiatiefnemer kan naar aanleiding hiervan het voorstel aanpassen. Vervolgens wordt het onderwerp op de eerstvolgende agenda van de raad geplaatst, tenzij de raad van oordeel is dat eerst behandeling in een raadscommissie gewenst is)

gemeente TEYLINGEN

Van	GroenLinks, ChristenUnie, CDA, PvdA, Progressief Teylingen en D66
Aan	De voorzitter
Onderwerp:	Initiatief om een RIA-project te starten met als doel het verder aanleggen van heggen en hagen in de Bollenstreek.
Ingediend d.d.	9 oktober 2024
Datum doorgezonden aan college/overige raadsleden door griffie:	

Initiatiefvoorstel “Heggen en Hagen in de Bollenstreek”

9 oktober 2024 - Teylingen

1. Inleiding - Waarom dit initiatief?

De Bollenstreek wordt van oudsher gekenmerkt door de vele liguster- en beukenhagen die als windkering dienden. Veel van deze hagen zijn verdwenen. Het aanplanten van heggen en hagen is belangrijk voor het groene netwerk in de Bollenstreek. Zowel regelmatig geschoren hagen als lossere heggen bieden beschutting voor patrijzen en andere bollenvogels. In de luwte van hagen leven meer insecten. In een bloeiende heg vinden insecten ook extra voeding.

In maart 2024 is in de gemeenteraad een zienswijze vastgesteld over de regionale investeringsagenda Holland-Rijnland. Er is een motie aangenomen waarin de gemeente gevraagd wordt om concrete plannen te maken op het gebied van biodiversiteit en deze plannen te vertalen in een projectaanvraag voor de RIA. Het college heeft aangegeven zich hiervoor te willen inzetten wanneer zij die vraag zouden krijgen. Dit is de aanleiding voor GroenLinks Teylingen, de ChristenUnie Teylingen en het CDA Teylingen om dit initiatiefvoorstel in te dienen voor een nieuw project “Heggen en hagen in de Bollenstreek”.

2. Heggen en hagen in de Bollenstreek - Wat is de aanleiding?

ANLV Geestgrond is een vereniging van boeren, tuinders en streekbewoners in de Duin- en Bollenstreek, die zich inspant voor landschappen in onze Duin- en Bollenstreek. Zij hebben de historie van heggen en hagen in de Bollenstreek al eerder in kaart gebracht.

Onderstaande informatie is voor een groot deel van hun hand:

> *De Bollenstreek werd van oudsher gekenmerkt door de vele liguster- en beukenhagen die als windkering dienden. In het verleden bedroeg de totale lengte van hagen ongeveer 270 kilometer. In 2000 was daar nog maar tien kilometer van over.*
> *Heggen zijn van belang voor biodiversiteit. Zo biedt een haag van meidoorn leefgebied voor ongeveer 200 verschillende soorten ongewervelde dieren en sleedoorn creëert een habitat voor wel 150 verschillende soorten. Muizen en eekhoorns doen zich tegoed aan noten en rozenbottels. Vogels voeden zich met bessen. Bloemen trekken bijen aan en de haag zelf vormt een perfecte verbindingszone tussen gebieden, waarlangs bijvoorbeeld hazen zich veilig kunnen verplaatsen. In de luwte van heggen leven veel insecten, en in een bloeiende heg vinden deze insecten ook extra voeding.*
> *Heggen in de Bollenstreek bieden daarbij beschutting voor patrijzen en andere bollenvogels. Langzaam maar zeker begint het tij te keren ten gunste van de heggen. Zo doet de Vogelbescherming Nederland - net als andere natuurverenigingen - de oproep om meer heggen, hagen en struiken aan te planten.*
> *Herstel van heggen en houtwallen is opgenomen in de Nationale Bosstrategie en de provinciale organisatie BIJ12 ondersteunt dit herstel met nieuwe initiatieven. De laatste jaren worden in onze regio hier en daar nieuwe heggen aangeplant. ANLV Geestgrond zet zich hiervoor in. Sinds 2017 is in de Bollenstreek vijf kilometer aan heggen aangeplant bij verschillende agrarische ondernemers en bij particulieren in het buitengebied. Deze heggen zorgen niet alleen voor een aantrekkelijk landschap en meer biodiversiteit, maar ook voor een betere waterberging, verkoeling en plaagbestrijding.*

In de praktijk blijkt dat de aanplant van heggen en hagen niet vanzelf gebeurt. In de afgelopen decennia zijn er projecten geweest die periodiek geleid hebben tot de aanplant. Dit stagneerde dan weer na een aantal jaren. Het zou de streek helpen indien gemeenten een stimulerende rol pakken bij het aanleggen van heggen en hagen door particulieren en bedrijven in het buitengebied.

3. RIA Holland-Rijnland – Initiatief indienen

In april 2024 is de inhoud van de regionale investeringsagenda Holland-Rijnland vastgesteld. Er zijn veertien prioritaire projecten vastgesteld en vier thema's voor het thematisch fonds. Voor het thematisch fonds wordt €3 miljoen gevraagd aan de gemeenten voor de periode van 2024 tot 2027.

Het thematisch fonds biedt de mogelijkheid om het project "Heggen en hagen in de Bollenstreek" in te brengen. Dit project zal dan vallen onder het thema Groen en Klimaatbestendig. Voor dit thema is volgens een eerste indicatieve verdeling ongeveer €750 duizend beschikbaar tot 2027.
De verordening van de regionale investeringsagenda wordt naar verwachting definitief in december 2024. Deze verordening geeft de 'spelregels' over hoe projecten in het thematisch fonds kunnen worden ingebracht en opgesteld.
Holland Rijnland zet zich actief in om op de middelen in het fonds een multipliereffect te realiseren, door extra financiële steun van provincie, Rijk en EU aan te trekken. Het doel hiervan is om het totale beschikbare budget in het regionale fonds aanzienlijk te verhogen en zo de impact ervan te maximaliseren.

Hoe past dit initiatief in het thema Groen en Klimaatbestendig?

Het thema Groen en Klimaatbestendig is het geschikte thema voor dit initiatief. Dit valt te lezen op bladzijde 12 van het RIA-document.

> #### *Groen en Klimaatbestendig*
> *De RIA constateert ook dat de biodiversiteit flink afneemt. Zo zijn er 75% minder insecten en weidevogels dan tientallen jaren geleden. Biodiversiteit zorgt voor schone lucht, fris water, een goede kwaliteit van de bodem en de bestuiving van gewassen. Het helpt om klimaatverandering te bestrijden en ons eraan aan te passen en het vermindert de impact van natuurrampen. (...)*
> *De RIA wil dat onze regio toekomstbestendig wordt. Daarom moeten water en bodem sturend zijn voor de ruimtelijke inrichting van onze regio. We moeten de natuur versterken en de ruimte klimaatbestendig inrichten. Bijvoorbeeld door water beter vast te houden in tijden van droogte en op te vangen bij hevige regen. We moeten de beperkte ruimte slim gebruiken om onze grotendeels verstedelijkte regio gezond, groen en leefbaar te houden en toch ruimte te geven aan nieuwe woningbouw. Het 'groen' en het 'blauw' moeten onze hele regio 'dooraderen'. We bouwen daarom aan een regionaal netwerk van groen en water, bijvoorbeeld met ecologische corridors, (...) Zo krijgt water de ruimte die het nodig heeft, vergroten we de biodiversiteit, verrijken we het landschap en houden we het hier leefbaar en groen.*

Het initiatief "Heggen en hagen in de Bollenstreek" sluit nauw aan op dit thema. De natuur wordt versterkt en klimaatbestendig ingericht, door water beter vast te houden en op te vangen. Er komt meer plaats voor vogels en insecten. Er ontstaat een regionaal netwerk van groen; daarmee wordt de biodiversiteit vergroot, het karakteristieke bollenlandschap verrijkt en in ere hersteld. Dit initiatief draagt ook bij aan diverse nationale en regionale doelen, die in het RIA-document worden genoemd:

- De VHR-doelen, de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vogels krijgen een schuilplaats in de heggen. De VHR-doelen zijn onderdeel van de doelen van het NPLG
- De NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied) en ZH-PLG (Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied)

Deze programma's staan voor een rijke en veerkrachtige natuur, een robuust watersysteem, een vitaal platteland, een toekomstbestendig klimaat, ruimte voor een duurzame en sterke landbouw.

4. Financiële indicatie en kaders initiatief

Hier onder een globale schattig van de kosten voor het plaatsen van heggen en hagen en enkele kaders voor het langjarig beheer:

- De ambitie is om tenminste 30 km heggen en hagen terug te laten keren
- Het plaatsen van heggen kost naar schatting €25,- euro per meter
- Het onderhoud van heggen kost naar schatting €2,50 euro per meter per jaar
- Het onderhoud van de heggen en hagen kan bijvoorbeeld worden gedaan door een vrijwilligersorganisatie die banden heeft met de agrariërs en betrokken inwoners.
- Het onderhoud van de heggen en hagen wordt geregeld in een contract.
- Agrarische collectieven kunnen vergoedingen aanvragen voor het onderhoud van landschapselementen op hun areaal vanuit het ANLb-stelsel (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer) uit 2016.

5. Het Initiatiefvoorstel “Heggen en hagen in de Bollenstreek”

Besluitpunten

Met het initiatiefvoorstel vragen de fracties van GroenLinks, de ChristenUnie en het CDA de gemeenteraad van Teylingen te besluiten:

1. Een projectaanvraag ‘Heggen en hagen in de Bollenstreek’ op te stellen met als doel substantieel meer heggen en hagen terug te laten keren in het landschap van de Bollenstreek en deze binnen één jaar in te dienen bij Holland Rijnland binnen het thematisch fonds van de RIA;
2. Bij het opstellen van de projectaanvraag de volgende zaken in acht te nemen:
    a) In gesprek te gaan met de andere gemeenten in de Bollenstreek en te werken met ambtelijke ondersteuning om tot een breed gedragen voorstel te komen;
    b) In overleg te treden met de agrariërs en particulieren in het buitengebied die geïnteresseerd zijn om heggen op hun terrein aan te leggen;
    c) Probeer de opdracht voor het wandelnetwerk te koppelen met de verkenning van de aanleg van heggen en hagen (werk-met-werk-maken). Zo benutten we de lopende contacten met de grondeigenaren en agrariërs en ook de contacten met de andere gemeenten in de Bollenstreek;
    d) De plekken te inventariseren voor de aanleg van heggen en hagen binnen de gemeentelijke grenzen;
    e) Ook op eigen gemeentegrond te zoeken naar plekken waar heggen en hagen kunnen worden aangelegd;
    f) Gebruik te maken van de kennis en kunde van de coöperatie “De Groene Klaver” en “Agrarisch e Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond”;
    g) De mogelijkheden te verkennen voor het oprichten van een fonds waarmee zowel op korte als op de lange termijn heggen en hagen kunnen worden aangelegd, verzorgd en onderhouden;
    h) Te zoeken naar extra financiële steun vanuit de provincie, het Rijk of de EU. Op die manier kan de impact van het project veel groter worden (het zgn. *multiplier effect*).
3. De raad te informeren over de projectaanvraag alvorens deze wordt ingediend.

Indien van toepassing: Datum reactie van college of burgemeester:

Indien van toepassing: Inhoud advies van college of burgemeester aan de gemeenteraad

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Teylingen besluit:

Het initiatiefvoorstel aan te nemen.

Aldus besloten in de raad van <…>

De raad voornoemd,

de griffier	de voorzitter
Marjoleine van Egeraat	Carla G.J. Breuer

Bijlagen:

INITIATIEFVOORSTELLEN

Inleiding
Het is de taak van burgemeester en wethouders aan de raad de nodige voorstellente doen. Maar raadsleden kunnen ook zelf een voorstel voor een ontwerpverordening of ontwerpbesluit doen. Hiervoor is het recht van initiatief toegekend.

Signalen uit de samenleving kunnen zo vertaald worden in concrete voorstellen voor gemeentelijk beleid.

Of een initiatiefvoorstel mogelijk en wenselijk is, kan beoordeeld worden aan de hand van de volgende vragen:

1. Onderwerpskeuze
Voorafgaande afweging door raadslid:
- wil hij met het desbetreffende onderwerp worden geassocieerd?
- heeft hij voldoende tijd, expertise en motivatie om de gehele procedure van een initiatiefvoorstel tot een goed einde te brengen?

2. Aard van het op te lossen probleem - welk probleem wil het raadslid aanpakken?
(na globale vaststelling onderwerp preciezere probleemstelling formuleren; een complex/diffuus probleem tot hanteerbare proporties terugbrengen)

3. Wat kan de gemeente doen aan de oplossing van het probleem?
Te onderscheiden deelvragen:
- in hoeverre is de oplossing van het probleem "überhaupt" vatbaar voor beïnvloeding door de gemeente?
- zo ja, ligt het dan op de weg van de gemeente op dit vlak stappen te ondernemen?

4. Bestaat er ten aanzien van het onderwerp al gemeentelijk beleid of is er beleid in ontwikkeling?
Zo ja:
- kan er met het initiatiefvoorstel gesproken worden van toegevoegde waarde, gelet op het al bestaande of toekomstige gemeentelijke beleid, voldoende?

5. Alternatieven
- is er niet een beter alternatief voorhanden (vooral indien het onderwerp primair een collegebevoegdheid betreft), zoals het indienen van een motie (bij de begroting, de voorjaarsnota, of een andere geschikte gelegenheid);
- het opvoeren van het onderwerp als agendapunt voor een commissievergadering of een plenaire raadsvergadering, of het stellen van mondelinge dan wel schriftelijke vragen aan het college?

Vereisten voor de indiening en behandeling (ontleend aan art. 147a Gemeentewet en art. 36 RvO)
- een raadslid kan een voorstel voor een verordening of een ander voorstel ter behandeling in deraad indienen;
- een initiatiefvoorstel moet schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend;
- de voorzitter plaatst het voorstel op de agenda van de eerstvolgende vergadering, of, zo de schriftelijke oproep hiervoor reeds verzonden is, op die van de daaropvolgende vergadering (onverlet de raadsbevoegdheid tot o.a. toevoeging bij vaststelling van de agenda – art. 8, derde lid, RvO);
- de behandeling van het voorstel vindt plaats nadat alle op de agenda voorkomende voorstellen en onderwerpen zijn behandeld, tenzij de raad oordeelt dat
- het met het oog op de orde van de vergadering tezamen met een ander geagendeerd voorstel of onderwerp dient te worden behandeld;
- het eerst dient te worden behandeld in een raadscommissie,
- of voor advies naar het college dient te worden gezonden (in het laatste geval bepaalt de raad in welke vergadering het voorstel opnieuw geagendeerd wordt);
- de raad kan voorwaarden stellen aan de indiening en behandeling van een voorstel, niet zijnde een voorstel voor een verordening.

Opstellen initiatiefvoorstel
Door de diversiteit aan mogelijke oogmerken van het initiatiefvoorstel en de variërende vorm van onderdelen, leent het zich niet voor toepassing van een eenvormig model. Bij het opstellen van een dergelijk voorstel kunnen de volgende drie stappen worden onderscheiden:

A. Wat moet er in het initiatiefvoorstel?
Mogelijke opties:
a. het voeren van een discussie over een bepaald probleem in de raad (mogelijk ook met burgers en maatschappelijke organisaties)
- meer op het proces gericht; oplossingen hoeven slechts in voorlopige zin te worden genoemd en kunnen de uitkomst van de discussie zijn; dergelijke oplossingen kunnen eventueel voorwerp van een vervolgvoorstel zijn;

b. uitgewerkte voorstellen voor inhoudelijke oplossingen, zoals:
1. gemeentelijke regelgeving;
2. feitelijk beleid (voor zover het raadsbevoegdheid betreft);
3. een verzoek aan het college t.a.v. de uitoefening van zijn bevoegdheden (in goede afweging met alternatieven: motie, vragen); 4. een combinatie van 1, 2 en 3.

B. Andere praktische voorbereidingen
Aandachtspunten:
- eventuele inschakeling assistentie (intern of extern);
- te volgen tactiek (wenselijkheid breed politiek draagvlak, of juist niet – profilering);
- tijdschema (voor formele procedure en externe communicatie); - communicatie (persbericht, bericht op website, persconferentie).

C. Schrijven initiatiefvoorstel
Een initiatiefvoorstel bestaat in het algemeen uit **a.**
een ontwerp-besluit

Het ontwerp-besluit, dat de kern van het initiatiefvoorstel vormt, bevat zowel inhoudelijke als procedurele deelbesluiten. De inhoudelijke besluiten betreffen een of meer van de eerder bij A.b genoemde onderwerpen:
- regelgeving;
- feitelijk (raads)beleid;
- verzoeken aan het college.

De procedurele aspecten betreffen:
- de verdere tenuitvoerlegging van de besluiten (meestal opgedragen aan het college);
- de datum van inwerkingtreding van de besluiten;
- de eventuele evaluatie van de besluiten;
- de eventuele datum van buitenwerkingtreding van de besluiten (horizonbepaling). De formulering van de bedoelde onderdelen moet nauwkeurig en duidelijk zijn, o.a. met het oog op de mogelijkheid tot amendering en de uitvoering van het besluit. De bedoelde eisen gelden in het bijzonder indien het initiatiefvoorstel gericht is op regelgeving: de vaststelling van een nieuwe verordening dan wel de wijziging of aanvulling van een bestaande verordening. Juist ook dan kan consultatie van de griffie en/of het inroepen van ondersteuning door de ambtelijke organisatie van belang zijn.

Een bijzonder aandachtspunt bij initiatiefvoorstellen kan de verwerking van de lasten in de begroting vormen. Ook hierbij is deskundige hulp vaak onontbeerlijk.

b. een toelichting

De toelichting is vormvrij. Bij een omvangrijker ontwerp-besluit kan naast een algemene toelichting een op afzonderlijke deelbesluiten gerichte, meer gedetailleerde (bijvoorbeeld artikelsgewijze) toelichting gewenst zijn. De toelichting moet de volgende vragen adequaat beantwoorden:
- waarom is terzake gemeentelijk beleid nodig?
- waarom is dit beleid nodig?
- waarom zijn de regels in het voorstel zo geformuleerd (hoe helpen ze het gewenste doel naderbij te brengen)?

c. een aanbiedingsbrief

Ontwerp-besluit en toelichting worden de raad met een aanbiedingsbrief aangeboden. Voor wat de inhoud van deze aanbiedingsbrief betreft kan doorgaans worden volstaan met:
- een korte aanduiding van het hoe en waarom van het voorstel;
- vermelding van enkele elementaire procedurele aspecten, in het bijzonder de data van behandeling door de raadscommissie(s) en de plenaire raad (in overleg met resp. de commissievoorzitter(s) en het presidium).

De aanbiedingsbrief wordt door de indiener(s) ondertekend.

Bron: "Initiatiefvoorstellen; wanneer en hoe?" (Vernieuwingsimpuls Dualisme en lokale democratie)